

Krigsbarn – ei vandreutstilling fra Helgeland museum

Krigsbarn – norsk mor, tysk far, er en utstilling om sju mennesker som vokste opp etter krigen med en annerledes historie

Et forsiktig anslag regner med at det ble født mellom 10 000 og 12 000 krigsbarn i Norge under og etter krigen. Dette var barn med norsk mor og tysk soldatfar. 40 % av alle krigsbarna kommer fra de tre nordligste fylkene. I mange lokalsamfunn i Nord-Norge og Trøndelag kunne de tyske soldatene være flere enn den norske befolkningen. Vi vil i tilknytning til Helgelands museums utstilling se på de lokale forholdene i Finnmark og utforske nærmere relasjonene mellom nordmenn og de tyske soldatene.

Da freden kom og okkupasjonen var over i mai 1945, ble kanskje så mange som 14 000 såkalte tyskerjenter internert i Norge. Hovedanklagen var seksuelt samkvem med fienden. Mange tusen som hadde giftet seg med en tysk soldat, ble sendt ut av landet og de mistet også sitt norske statsborgerskap. Mange tusen krigsbarn ble med sine mødre til Tyskland. De mange krigsbarna som vokste opp etter krigen kunne få en tøff oppvekst med fysiske og psykiske overgrep fra lokalsamfunnet og også den norske stat. Likevel er det viktig å understreke at det finnes likemange individuelle livshistorier som det finnes krigsbarn. Denne utstillingen forteller om sju ulike livshistorier der noen opplevde fordommer og holdninger som i dag kan virke harde, mens andre igjen har hatt en såkalt ”normal” oppvekst.

Alt er ikke bare sort/hvitt – krigshistorien er full av nyanser, av følelser, relasjoner – av mennesker!

Undervisningsalternativer:

Alternativ 1: Omvisning i utstilling – 1 skoletime

Alternativ 2: Omvisning i utstilling + tema tyskerjenter/ oppgaver til diskusjon: 2 skoletimer

Alternativ 3: Omvisning og intervjuprosjekt: 2 skoletimer på museet, etterarbeid på skolen

Hvordan var det egentlig å bo så tett på soldaten? Va dem grei? Slem? Prata dem bare tysk?

Hvordan var det å være barn på den tida?

Med utgangspunkt i utstillingen prater vi om hvordan ”historie” blir skapt. Er det bare årstall og fakta, eller handler det også om følelser og erfaringer? Elevene får også en innføring i intervjueteknikk og den personlige fortellingens betydning for å bli kjent med fortiden. Dette blir et utgangspunkt for elevenes egne samtaler med for eksempel slekt eller andre som har opplevd krigen, eller for eksempel foreldrenes barndom. Etterarbeid på skolen: ferdigstille egne intervjuer og presentere dem.

Undervisning tilgjengelig i perioden 21.09 – 04.10 og 17.10 -26.10, mellom 08.30 og 14.00 hver dag. Ta kontakt for avtale!

Maria.stephansen@gjenreisningsmuseet.no / 78 40 29 35

I vår faste utstilling har vi en enkel dåpskjole. Den representerer: "en annen side av krig og okkupasjon. Ei norsk jente fikk barn med en tysk soldat og hun fødte en nydelig velskapt gutt som fikk navnet Erik. Han døde bare 1 ½ år gammel og ligger begravd på en liten kirkegård i et fraflyttet fiskevær.

Dåpskjolen kan stå som et vitnesbyrd om at kjærlighet ikke kjenner politikk eller landegrenser. Men, den kan også minne oss om skyggesider i norsk etterkrigshistorie. Som for eksempel hvordan norske soldater kom til krigstrøtte Øst-Finnmark og startet en offensiv mot jentene som hadde hatt forbindelse med fienden. Eller hvordan barna, fruktene av disse kjærlighetsforholdene ble mobbet eller utstøtt i mange lokalsamfunn.

Tips til litteratur og filmer:

Litteratur:

Helle Aarnes: Tyskerjenter

Kjersti Ericsson: Krigsbarn i fredstid

Ebba D. Drolshagen: De gikk ikke fri

Filmer:

Film om utstillingen: <http://www.youtube.com/watch?v=y-6sGKzlFDY>

NRK skole: filmer om krigsbarn

<http://www.nrk.no/skole/sok?query=krigsbarn>

NRK skole: filmer om tyskerjenter

<http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/364067>

<http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/364065>